

5. *Eventuelt*. Ingen ønskede ordet til dette punkt, hvorfor dirigenten erklærede generalforsamlingen for afsluttet.

Formanden takkede direktør Steen Wittrup for den udmærkede ledelse af generalforsamlingen, og forsamlingen sluttede sig hertil gennem håndklap.

Efter generalforsamlingen afholdtes et foredrag af civilingeniør Arne Kindstrand: Måling af metervarer. Dette foredrag, der var ledsaget af demonstrationer af den svenske målemetode, vil blive omtalt i næste nr. af Tidsskrift for Textilteknik. Endelig holdt mønt- og justerdirektør N. P. Nielsen et causeri over samme emne, hvorefter der var middag i Industriforeningens restaurant med taler af formanden, foreningens æresmedlem, direktør Erik Gravesen og af de norske gæster.

Aftenen afsluttedes med at direktør Sv. A. Barding foreviste den nye tekstilfilm, der var optaget på grundlag af arrangementerne på udstillingen »Dansk Textil« (oktober 1952) og som foruden en »hand-ling« (olddidspigen vakt tillive og på et eventyrligt visit på udstillingens stands sammen med sin møderne veninde) lod udstillingens arrangementer og kunstneriske inspirationer komme til deres fulde ret — vel i højere grad end det var muligt overfor en almindelig »publikummer« på selve udstillingen.

Meddelelse fra Terminologicentralen

Udvalget for textilterminologi

Det danske udvalg for textilterminologi (under Terminologicentralen) har udsendt sit tredje forslag: Forslag til terminologi vedrørende uld, til kritik. — Efter forslaget følger en indgående kommentar vedrørende uldens tekniske og handelsmæssige forhold etc. udarbejdet af textilingeniør Aage H. Klem.

*

The Danish Committee for Textile Terminology (a subdivision of the Permanent Board of Terminology) has issued its third publication: Proposed Terminology for Wool, eliciting criticism of the proposed terminology. The proposal is accompanied by comprehensive notes on the technical and commercial aspects of wool written by Mr. Aage H. Klem.

Textilfabrikantforeningen har i samarbejde med Danmarks tekstiltekniske Forening samt Terminologicentralen nedsat et terminologiudvalg med den opgave at bringe orden i den sprogforvirring, der gør sig gældende på mangfoldige områder inden for textilterminologien, og som bl. a. vil have betydning på områderne kvalitetsmærkning, toldnomenklatur etc.

Udvalget har udarbejdet efterfølgende Forslag 3*), der hermed offentliggøres til kritik. Forslaget er mangfoldiggjort og tilsendt enkelte institutioner og virksomheder og kan af interesserede rekvireres hos Terminologicentralen, Danmarks tekniske Bibliotek, Øster Voldgade 10, København K., så længe oplag haves. Bemærkninger til forslaget modtages samme sted inden 1. januar 1954.

Forslag 3. FORSLAG TIL TERMINOLOGI VEDRØRENDE ULD

Uld, en (ul') flertal mangler, no. og sv.: ull, fr.: laine (f), eng.: wool, ty.: Wolle (f).

Ved uld forstås fårets hårbeklædning.

NB. Andre dyrehår skal betegnes ved deres navne, for eksempel angora (fra angorakaninen), mohair (fra angorageden), kashmir, alpaka og kameluld.

Uldhår, et (ulhår') flertal det samme, også betegnet bundhår, grundhår, dunhår.

no.: ullhår, sv.: ullhår, fjunhår, bottenull, fr.: duvet (m), poil (m), eng.: wool, ty.: Wollhaar, Flaumhaar (n).

Bøjelige, krusede eller bølgeformede hår med eller uden marv.

Dækhår, et (dæghår') flertal det samme, no.: dekkhår, sv.: täckhår, grannhår, fr.: jarre (f), eng.: beard hair, ty.: Grannenhaar (n).

Lange, grove, svagt bølgeformede hår, som ofte har marv.

Stikkelhår, et (sdegelhår') flertal det samme, også kaldet dødhår,

no.: dødhår, stikkelhår, sv.: dödhår, stickelhår,

fr.: brin (m) court et raide, eng.: kemp, ty.: Stickelhaar, Schielhaar (n).

Hår med megen marv og nedsat evne til at optage farvestoffer.

Ren uld, en (re'n ul') flertal mangler, no. og sv.: ren ull, fr.: laine (f) pure, eng.: pure wool, ty.: reine Wolle (f).

Betegnelse for garn fremstillet af ny uld, samt for varer af sådant garn, eventuelt indeholdende højst 5 % effektgarner af andre fibre.

Heluld, en (helul') flertal mangler, no.: helull, sv.: helylle, fr.: tout laine (adj.), eng.: all wool, ty.: Reinwolle (f).

Betegnelse for garn fremstillet af ny uld eller oprevet materiale af ren uld, eventuelt indeholdende højst 3 % af andet materiale, samt for varer af et sådant garn med højst 5 % effektgarner af andre fibre.

Halvuld, en (halul') flertal mangler, no.: halvull, sv.: halvylle, fr.: demi-laine (f), eng.: half wool, ty.: Halbwole (f).

Betegnelse for garn eller varer fremstillet af mindst 50 % heluld eller varer med enten kæde eller skud af heluld.

*) Forslag 1 vedr. kemofibre, rayon, rayonuld m. m. er godkendt, se »Tidsskr. f. Textilteknik« 10. årg. (1952), s. 141. Forslag 2 vedr. silke er offentliggjort i sidste nr. (s. 151). Red.

blanduld, en (|blan|ul') flertal mangler,
no.: blandull, sv.: blandylle, fr.: laine (f) mixte,
eng.: part wool, ty.: Mischwolle (f).
*Betegnelse for garn eller varer fremstillet med et
for garnet eller varen væsentligt uldindhold på
mindre end 50 %.*

Kardegarn, et (|ka:rdə|gar'n) også kaldet strøggarn,
flertal det samme eller, i betydningen flere sorter
garn, -er,
no.: kardegarn, sv.: kardgarn, kardullsgarn, streich-
garn, fr.: fil de laine (f) cardée, eng.: woollen
yarn, ty.: Streichgarn (n).
*Betegnelse for garn spundet af kardet, ukæmmet
heluld, halvuld eller blanduld, samt for varer af
sådan garn.*

Kardet garn, et (|ka:rdəð|gar'n) flertal kardedede
garner,
no.: kardet garn, sv.: kardat garn, fr.: fil (m)
cardé, eng.: carded yarn, ty.: kardiertes Garn (n).
*Fællesbetegnelse for garner spundet af fibre, der
er kardedede, men ikke kæmmede før spindingen.*
NB. Anvendes ikke om garn indeholdende uld;
(se kardegarn).

Kamgarn, et (|kam|gar'n) flertal det samme eller, i
betydningen flere sorter garn, -er,
no. og sv.: kamgarn, fr.: fil (m) de laine (f)
peignée, eng.: worsted yarn, ty.: Kammgarn (n).
*Betegnelse for garn spundet af kæmmet ren uld,
samt for varer fremstillet af et sådant garn, even-
tuelt indeholdende højst 5 % effektgarner af an-
dre fibre.*

Blandingskamgarn, flertal det samme eller, i betyd-
ningen flere sorter garn, -er.
*Betegnelse for garn spundet af kæmmet materiale,
hvoraf en væsentlig del skal være ren uld, samt
for varer af sådant garn.*

Kæmmet garn, et (|kæməð|gar'n) flertal kæmmede
garner,
no.: kjemmet garn, sv.: kammat garn, fr.: fil (m)
peigné, eng.: combed yarn, ty.: gekämmtes Garn
(n).
*Fællesbetegnelse for garner, spundet af fibre, der
er kæmmede før spindingen.*
NB. Anvendes ikke om kæmmet ren uld; (se kam-
garn).

Kommentar til emnet.

ULD

Uldens udvikling

Alle pattedyrs hud er forsynet med små pærefor-
mede sække kaldet hårsække, ud af hvilke hår såvel
som uldfibre vokser. Den snævre åbning på disse
hårsække udmunder i hudens overflade. Under fib-
rens vækst i hårsækken består den af en masse
små bløde, let forlængede celler. Ved at blive pres-
set gennem hårsækkens snævre åbning formes disse
celler til uldfibrens runde celler, idet ydersidecel-
lerne presses flade og danner skællene på fibrens

overflade. Så snart de kommer i berøring
med luften, sætter de sig fast og vokser
gror gennem cellerne. De nye celler
ler i hårsækken og presses mod de gamle
celler presses dem sammen og ikke fra
toppen, så at de bliver flade. Den der
er nærmest huden. Under sin vækst tilføres uldfib-
ren olie fra talgkirtler, der smører cellerne og der-
ved letter deres passage gennem hårsækkens snævre
åbning. Disse kirtler må dog ikke forveksles med de
såkaldte svedkirtler, som udmunder direkte i hudens
overflade. Uldfibren bliver derved overtrukket dels
med olie eller talg, som den får under sin vej ud,
og dels sved som tilføres den, når den er ude af
hårsækken. Sveden er let vandopløselig, medens tal-
gen først kan fjernes ved forsæbning. Uldfibrene er
næsten cylindriske i deres form, og et gennemsnit
gennem dem viser 3 typer celler:

- (1) de ydre flade skæl kaldet overhudscellerne
- (2) de indre langstrakte celler kaldet barkceller-
ne og
- (3) inderst marvcellerne.

Antallet af uldfibre pr. m² i et fårs pels varierer
fra 1500 til 9000.

Uldens gennemsnitlige vægtfylde er 1,32.

Uldens finhed kan udtrykkes på 2 måder:

- (a) Efter det garnnummer til hvilket fibrene kan
spindes (kamgarn)
- (b) Ved måling af fiberdiametren udtrykt i my.

Finhedsbetegnelsen efter kamgarmsnummersyste-
met bruges i de fleste engelsktalende lande til at
bestemme uldens kvalitet. Dette system betyder, at
1 lb. uld, som kan spindes ud til en længde af
560 yds., har finheden »1's«, et engelsk lb. uld spun-
det ud til 1120 yds. har finheden 2's (560×2), og
1 lb. uld spundet ud til 35.840 yds. (560×64) har
finheden 64's. Den måleenhed, der bruges til at måle
uldens diameter er my, hvilket er 1/1000 mm og
udtrykkes ved det græske bogstav μ.

Skillelinien for betegnelserne »Crossbred« og »Me-
rino« ligger ved finheden 60's, idet uld under 60's
betegnes Crossbred, medens uld af 60's finhed og
derover kaldes Merino.

Man regner med, at det engelske uldfinhedssy-
stem, nemlig kamgarmsystemet, blev indført af uld-
handlere omkring år 1900. De nuværende forhold
med hensyn til uldfinhedsbetegnelserne er egentlig
ikke helt tilfredsstillende, da de nuværende finheder
hverken kan stilles i forhold til fiberdiametrene
eller til uldspindingsgrænsen. I praksis opfattes uld-
finhederne snarere som en kvalitetsbetegnelse end
som grænsen, hvortil vedkommende finhed kan
spindes.

Uldens blødhed

Blødhed er en meget attråværdig egenskab hos
uld, men kan kun fastslås ved sagkyndig berøring.
Det engelske handelsmæssige udtryk blandt uldfag-
folk er »handle«. Den engelske betegnelse »good
handling wool« er en blød uld, hvorimod »poor
handling wool« føles grov og hård.